

[itobiad], 2021, 10 (4): 3282-3315

Saar Statü Referandumu: 1935 yılında Nazi Kartpostal Propagandası Üzerine İnceleme

The Examination on the Nazis' Postcard Propaganda for the 1935 Saar Status Referendum

Video Link: <https://youtu.be/sr5BN7i4Nmo>

Elif Hatun KILIÇBEYLİ

**Doç.Dr., Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniv. SBF
Uluslararası İlişkiler Bölümü**

**Assoc.Prof., A.Alparslan Türkeş Science and Technology Univ. Faculty of
Political Sciences Department of International Relations**

elifhatun001@gmail.com / Orcid ID :0000-0001-8263-2009

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 25.04.2021
Kabul Tarihi / Accepted	: 03.11.2021
Yayın Tarihi / Published	: 21.12.2021
Yayın Sezonu	: Ekim-Kasım-Aralık
Pub Date Season	: October-November-December

Atıf/Cite as: Önal - Kılıçbeyli, E. H. (2021). Saar Statü Referandumu: 1935 yılında Nazi Kartpostal Propagandası Üzerine İnceleme . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 10 (4) , 3282-3315 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/66167/927733>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Saar Statü Referandumu: 1935 yılında Nazi Kartpostal Propagandası Üzerine İnceleme

Öz

Uluslararası İlişkiler disiplininin alt çalışma alanlarından olan Siyasi Tarih'in diğer bir sosyal bilimler çalışma alanı içinde yer alan iletişim alanlarının ortaklaşmasıyla 'siyasal iletişim' aracı olarak kartpostalların propaganda malzemesi olarak kullanılması, bu makalenin çalışma alanıdır. Birinci Dünya Savaşı'nın devam ettiği 28 Haziran 1919 tarihinde Paris'te Barış Konferansında toplanan İttifak Devletleri'nin ilk imzaladığı barış antlaşması Versay'dır. Paris'teki Versay Antlaşması hükümlerini kabul edilmez bularak, antlaşmanın Alman cumhuriyetinin geleceğine konulmuş bir ipotek olduğu beyan eden Şansölye Scheidmann, Alman halkı tarafından haklı görülmüştü. Almanya'da 30 Ocak 1933 günü iktidara gelen Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP), tanımladığı arı ırk Germenleri milli olarak güçlendirmeye yönelik propagandalarıyla siyasi gücünü diasporasıyla birleştirmeye yöneltmiştir. 13 Ocak 1935 tarihinde Milletler Cemiyeti'nin yönetiminde bulunan Saarland'da Saar Statü Referandumu üç farklı seçenek üzerine oylanmıştır. Referandum öncesinde Naziler, Saarland'ın Almanya'ya katılımını sağlamak için Almanya Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanlığı üzerinden Alman diasporasına yönelik yoğun bir propaganda kampanyası gerçekleştirmiştir. Nazi döneminde kartpostallar ilk kez bu referandumda propaganda malzemesi yapılmıştır. Bu çalışmada Saarland Statü Referandumu öncesi ve sonrasında Nazilerin Saarland'daki Alman diasporasına yönelik propaganda amaçlı kullanılan ve araştırmada örneklem olarak belirlenen onüç adet kartpostal, Alman dilbilimci Karl Bühler'in Organon Modeli üzerinden göstergebilim yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgularda, kartpostallar üzerinden Saarland'ın Almanya'ya katılımıyla 'Güçlü Almanya' ile Saarland'ın özgürleşeceğine ve Saarland halkının huzura kavuşacağına yönelik algılarla ikna edilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Analiz sonucunda kartpostalların da yer aldığı Almanya propagandası, Saarland halkının Avrupa'daki siyasi süreçleri takip eden duyarlılığını ve sosyo-kültürel değerlerden beslenen yapısını etkilemiştir. Propaganda da Alman milli öğeleriyle yaratılan Germen milliyetçiliğin yükseltilmesinin yanısıra, Birinci Dünya Savaşı sonunda Versay Antlaşmasının meydana getirdiği 'savaşın faturasının ağır yüklenicisi' ve 'mağduriyet' durumu referandum sonucunu Almanya lehine etkilemiştir. Bu nedenle Saar referandumu, iktidardaki NSDAP'nin propaganda başarısı olarak kabul edilerek, Nazizm'in yükselişine ivme kazandıran siyasi ve ekonomik bir süreç olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Saarland, Fransa, Alman Diasporası, Almanya, Referandum.

The Saar Status Referendum : A Review of Nazi Postcard Propaganda in 1935

Abstract

The use of postcards as propaganda material as a means of 'political communication' with the commonisation of communication areas within another social science field of political history, which is a sub-field of study of the discipline of international relations, is the field of study of this article. Versailles was the first peace treaty signed by the states of the Alliance, which met at the Peace Conference in Paris on June 28, 1919, when the 1st World War continued. Chancellor Scheidmann, who found the provisions of the Treaty of Versailles in Paris unacceptable, declared that the treaty was a mortgage on the future of the German republic, was considered justified by the German people. The National Socialist German Workers Party (NSDAP), which came to power in Germany on January 30, 1933, directed it to unite its political power with its diaspora with its propaganda aimed at nationally strengthening the ari race Germans it identified. On 13 January 1935, a referendum on Saar status was voted on in the Saarland under the administration of the League of Nations on three different options. Prior to the referendum, the Nazis conducted an intense propaganda campaign against the German diaspora through the German Ministry of Public Information and Propaganda to ensure the participation of the Saarland in Germany. During the Nazi era, postcards were first made propaganda material in this referendum. In this study, thirteen postcards used by the Nazis for propaganda purposes against the German diaspora in the Saarland before and after the Saarland status referendum and identified as samples were analyzed using semiotics using the Organon model of German linguist Karl Bühler. In the findings, it was revealed that the postcards tried to convince the perception that the Saarland would be liberated and that the Saarland people would be at peace with the 'Strong Germany' when the Saarland joined Germany. As a result of the analysis, German propaganda, including postcards, influenced the sensitivity of the Saarland people following political processes in Europe and the structure fed by socio-cultural values. In addition to the promotion of Germanic nationalism created by German national elements, the 'heavy contractor of the bill of war' and 'victimization' situation caused by the Treaty of Versailles at the end of the 1st World War affected the referendum result in favor of Germany. Therefore, the Saar referendum was considered a propaganda success of the ruling NSDAP and was a political and economic process that gave impetus to the rise of Nazism.

Keywords: Saarland, France, German Diaspora, Germany, Referendum.

Giriş

Uluslararası İlişkiler disiplini, toplum bilim ve siyasi bilimler çalışma konularını oluşturan bileşenleriyle; tarih, coğrafya, sosyoloji, siyaset, sanat gibi geniş araştırma alanlarının bütünleşmesi olarak değerlendirilir. Bu alt bileşenlerin dolaylı etkileşim alanlarından birisi de siyasal iletişimdir. En genel tanımıyla, siyasal iletişim, bireylerin ya da toplulukların girdiği iktidar mücadelesinin özel bir biçimidir (Çankaya, 2019:13).

Birinci Dünya Savaşı, 28 Haziran 1914'te Avusturya-Macaristan veliahtı Franz Ferdinand ve eşi Sophie'ye düzenlenmiş olan suikast ile başlayan ve İtilaf devletleriyle İttifak devletleri arasında pek çok cephede dört yıl süren bir savaştır (Erdoğan, 2016).

Bu çalışmada incelenen Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi (NSDAP), Almanya'da 31 Haziran 1932 tarihinde seçimler sonucu % 37.3 geçerli oy ve 230 parlamenter ile Reichstag'da çoğunluğu elde etmiştir (Kerwin,1932:921). Nazilerin iktidara gelişi sonrası, yeni ve baskın bir siyasi güç olarak başta 'propaganda'yı siyasi bir araç kullanmak üzere Alman ulusuyla dünya devletleri üzerinde çarpıcı etkiler yaratmıştır. 30 Ocak 1933 yılında Almanya'da iktidara gelen NSDAP, Almanya'da iktidara geldikten sonra Alman coğrafya bilimcisi Friedrich Ratzel'in 'Organismus' teorisinden yola çıkarak devletin de bir canlı varlık olduğunu, devletin varlığını da toprak genişletilerek sürdürebileceği yaklaşımı '*Lebensraum*¹' kavramı ile Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya'da uygulama alanı buluyordu (Kılıçbeyli, 2004:256). Nazi iktidarıyla Almanya, Avrupa kıtasında sınırlarını genişletmeyi planlamaya başlamıştır (Çetinkaya, 2019:87). Bu aşamada ilk olarak Naziler, Birinci Dünya Savaşı sonunda Versay Antlaşmasıyla Almanya'nın kaybettiği toprakları tekrar ele geçirme politikasına yönelmiştir. Saarland de kaybedilen Alman toprağıdır. Savaştan önce Alman toprağı olan Saarland'da Milletler Cemiyeti'nin idaresinde bir statüko oluşturulmuştur (E.W.,1952:299). 13 Ocak 1935 tarihinde Saarland'da gerçekleştirilecek Saarland Statü Referandumu, Naziler için Saarland'ın Almanya'ya katılmasını sağlamak için önemli bir fırsatın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Referandumda Saarland halkı statükonun devamı ya da Almanya veya Fransa'yla birleşme yönünde oy kullanmıştır. Referandum öncesinde Naziler, Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılımını sağlamak için yoğun bir propaganda faaliyetine girişmiştir (Prinz, 2015:2). Naziler, kartpostallar üzerinden Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'yla birleşmesini teşvik eden imgeler, sembollerle mesajlar vermiştir. Bu süreçte klasik bir propaganda aracı olarak afiş, posterlerin

¹ Lebensraum (Yaşam Alanı), Alman diasporalarının yerleşik olduğu toprakların Almanya'ya eklenmesiyle bir tür 'organizma' olan devletin canlı kalması, yaşayabilmesi için yeni yaşam alanı olarak tanımlanan Alman siyasi terimidir. Bu kelime daha sonra jeopolitik bir terim olarak literatüre geçmiştir (Woodruff, 1980:51).

yanısıra özgün tasarımlı değişik araçların kullanıldığına şahit olunmuştur. Bunlar posta pulu, kahve fincanı, fular ve kısa süreli birçok basılı bülten bu referandumda propaganda aracı olarak kullanılmıştır. Almanya’da Alman toplumunun temel kültürel değerlerini dikkate alarak hazırlanan seri kartpostallar ilk kez bir propaganda aracı olarak doğrudan Saarland’daki Alman diasporasına yöneliktir. Saarland’daki Alman diasporasına yönelik kartpostallar üzerinden gerçekleştirilen propaganda faaliyeti, tarihte kartpostalların propaganda amaçlı etkin kullanıldığı örneklerden biri olurken, aynı zamanda posta pulunun dahi referandumda propaganda aracı olarak kullanılması da diğer bir ilktir (Callagher, 2018:2). Bu propaganda faaliyetleri sonrası 13 Ocak 1935 günü yapılan referandum sonucunda Saarland halkının %90,7’si Almanya’ya katılma kararı yönünde oy kullanmış ve böylece Saarland, Nazi dönemi Almanya’ya katılan ilk bölge olmuştur (Wambaugh, 1935:42).

Uluslararası literatürde Saar 1935 yılı referandumu ve Alman diasporalarına yönelik propagandaları inceleyen çalışmalar o yıllardan bugüne devam etmektedir. Çalışmalarda kimi zaman azınlık kimi zamanda diaspora kavramları kullanılmıştır. Çalışmalar başlıca iki başlık altında yoğunlaşmıştır. Bu çalışmalar:

- a. Referandum’a yönelik: Hem referandumun yürütücüsü ve karar verme birimi olan Milletler Cemiyeti’nin kararları, referandumun organizasyonu, seçmenlere yönelik bilgilendirme ve Saar bölgesinde yönetim yönergeleri ile referandumda etkin olan Almanya’nın yoğun propaganda faaliyetleri, NSDAP kuruluş ilkeleri ve hedefleri üzerinden perspektiflerin olası gelişimi, Fransa ve Avrupa devletlerinin ilgisi gibi geniş bir araştırma alanını kapsamaktadır. Bu çalışmalardan yoğun ilgi gören ve öne çıkan çalışmalar, Pollock (1935), Kugel (1935), Powys (1935), Wambaugh (1935), Wambaugh (1940), Russell (1951), Patterson (1958), Bedjaoui (1994), Diehl (2008), MacQueen (2011), Callagher (2014) sayılabilir.
- b. Saar bölgesinin önemine yönelik: Bu alanda araştırma ve yayın çalışmaları Saar’ın ekonomik değeri, yer altı kaynakları, kömür hammaddesiyle geliştirilen demir ve çelik sanayisinin gelişmişliği, teknik yeniliklerin bölgenin cazibesini artırması, nitelikli bir nüfusun işgücü verimliliği ve mühendislik gelişmeleri üzerinedir. Avrupa Konseyi yıllık raporları (1934, 1935, 1938, 1953), Milletler Cemiyeti raporları (1934, 1936, 1952), Florinsky (1934), E.W.(1952), Van der Goes van Maters (1953), Hill (1974), Scriba (2014), Manz (2014), Grunberger (2014), Prinz (2015), Callagher (2018).

Alman diasporalarına yönelik Nazi politikalarını inceleyen literatür ise geniş bir coğrafyayı kapsar. İlgili literatüre örnek olarak; Nelde (1984), Kotzian (2010), Avrupa'daki; Henlein (1936), Maier (1970), Cornwall (1992), Kreisslová ve Novotný (2018), Çekoslovakya'daki; Lumans (1982), Slovakya'daki; Blanke (1990), Kosiarski (1992), Wicherkiewicz (1995), Vann (1997), Weinberg (1998), Sword (1999), Cordell (2009), Thoene (2014), Kouli (2017), Rachwał (2018), Jurek (2020), Polonya'daki; Römhild (1994), Sovyetler Birliği'ndeki; Søndergaard ve Byram (1986), Hansen (2012), Danimarka'daki; Antolović ve Marković (2017), Sırbistan'daki; Philippi (2009), Jerca (2012), Romanya'daki; Mentzel (1993), Yugoslavya'daki ve Swanson (2006), Macaristan'daki Alman diasporası ele almıştır. Çalışmalar içerisinde: Szelényi (2007), Macaristan, Romanya ve Slovakya Alman diasporasındaki etnik çatışmanın sosyal kökenlerini; Manz (2014), 1871-1914 yılları arasında Alman diasporasının oluşumunu; Maxwell ve Davis (2016), Alman diaspora topluluklarında kolektif kimliğin güçlendirilmesi üzerine yazılmıştır.

Bühler modeli, yöntem kısmında ayrıntılı açıklanmaktadır. Çalışmada elde edilen bulgular, Nazilerin Avrupa'daki Alman diasporalarına yönelik propaganda söylemlerinin ilk örneği olması açısından, siyasal iletişimin farklı araçlarla uygulanması, siyasi parti söylemlerinin uluslararası platformda yansıtılması ve modern devlette kartpostalların ilk kez propaganda amaçlı kullanımı hakkında bilgi vermesi bakımından önemlidir. Giriş bölümünü takip eden bölümde Saarland bölgesinin önemi, Almanya'nın Alman diasporalarına yönelik söylem ve politikaları açıklanmaktadır. Sonuç bölümünde ise çalışmada ele alınan kavram ve yöntemle Alman diasporasına yönelik kartpostal propagandasıyla ulaştığı sonucun çok boyutlu değişkenleriyle, giriş bölümünde yer alan soruların yanıtları yer alacaktır. Referanduma yönelik geliştirilen stratejiler ve propagandaya ilişkin önerilerle çalışmaya dair genel çıkarımlara yer verilmeye çalışılacaktır.

Birinci Dünya Savaşı'ndan Sonra Saarland'ın Siyasi Konumuna Genel Bakış

Saarland, Almanya'nın batısında ve güneyinde Fransa ile sınırlanan, Rheinland'ın batı köşesinde bulunan bir bölgedir. En büyük yerleşim yeri, Saarbrücken kentidir. Fransa ve Lüksemburg'la sınırdaş olması nedeniyle bölge karışık etnik kökene ve Avrupa dillerine sahipti, ancak Almanca her zaman baskındı (E.W., 1952:300).

Saarland, 2.570 km²'lik bir alanı kaplar ve 1935 yılında nüfusu 800.000'dir. Kuzeyinde ve doğusunda Alman Rhineland eyaleti bulunur. 500 yıldan fazla sert kömür madenciliği, Saar bölgesinin önemli bir ekonomik gücüdür. Saar bölgesi kömür yatağı, kümülatif kalınlığı 150 m'den fazla olan kaliteli kömür maden yataklarına sahiptir (EuroCouncil, 1952:186).

Birinci Dünya Savaşı'nda Alman İmparatorluğu, İtilaf Devletleri'ne karşı yenilgiye uğramış; 11 Kasım 1918 tarihli ateşkes antlaşmasıyla savaş sona

ermiştir. Savaştan sonra Alman İmparatorluğu'nun yıkılması sonrası kurulan Weimar Cumhuriyeti, galip devletlerin, 28 Haziran 1919 tarihinde Versay Antlaşması'nı kabul etmiştir (Pollock, 1935:280). Versay Antlaşması'nın hükümleri gereği Almanya, savaştan önceki topraklarının bir kısmını Fransa, Belçika, Danimarka, Polonya, Litvanya ve Çek Cumhuriyeti'ne bırakmak zorunda kalmıştır. Ayrıca 1920 yılından 1939 yılına kadar Milletler Cemiyeti (MC)'nin himayesindeki kararlarla, Avrupa hükümetlerine tahsis edilmiştir. Bunlardan biri kuzey bölgesindeki Danzig kentidir. Yeraltı kaynakları ve lojistik üstünlüğü olan Danzig bölgesi, özerk olarak ilan edilmiş; Freie Stadt Danzig adını almıştır (Wilde, 2001:586). Saarland ise MC denetiminde kalmıştır. Bölgedeki kömür yatakları Fransa'nın denetimine bırakılmıştır. Diğer yandan on beş yıl sonra yapılacak referandumla da Saarland halkının kaderini tayin etme kararı alınmıştır. Bu süreçte Saarland'ın Almanya'dan ayrılmasıyla Saarland'da güçlü bir Alman diasporasının oluşmasına yol açmıştır (Prinz, 2015: 1).

30 Ocak 1933 tarihinde Almanya'da iktidara gelen Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP), Saarland'ın Almanya'ya katılmasını önemseyerek yapılacak Saar Statü Referandumu'nda Alman diasporasının Almanya'ya katılması lehinde oy kullanmasına çalışmıştır (EuroCouncil, 1938: 42). NSDAP, iktidara geldikten sonra diğer siyasi partilerin faaliyetlerini kısıtlamıştı. NSDAP'ye muhalif olan siyasiler Almanya'nın denetiminde dışındaki Saarland'a geçmiştir. Saarland'da bulunan NSDAP'ye muhalif guruplar, referandumda MC'nin statükosunun sürdürülmesini desteklemiştir. Saarland'daki referandum, NSDAP'nin muhaliflerine karşı siyasi bir yarış haline getirmiştir. Referandumda % 90'nın üzerinde Almanya'ya katılma kararı çıkmış (Reinhard, 1935: 49), MC himayesinde statükoyu destekleyenlerin oranı %10 ve Fransa'ya katılımı destekleyenlerin oranı ise %1'in altında kalmıştır (Hughes, 1935). Referandum sonucunda Saarland, Almanya ile birleşmiştir. Birleşme sonrası Saarland'da Nazi yasaları hakim olmuştur. 1941 yılında da Saar ve Lorraine, Alman yetkililer tarafından "Gauwestmark" adında bir idari birimde birleştirilmiştir (Patterson, 1958:227). Saarland'ın 1935 sonrasında tarihsel süreç içinde değişkenlik gösteren statüsü, bu çalışmanın konusu değildir. Bu çalışmanın tarihsel sınırlılığı 1919 – 1936 yıllarını kapsamaktadır.

Nazilerin Avrupa'daki Alman Diasporalarına Yönelik İdeoloji, Politika ve Propaganda Faaliyetleri

Pratik bir benzetme kullanılacak olursa, ideoloji ve propagandanın savaşın bir tür 'yazılımı' olduğunu iddia etmek mümkündür (Eldem, 2014:68-69). Alman Şansölyesi Phillipp Scheidemann dahil Alman halkı ile Naziler, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan Versay Antlaşması'na, antlaşmanın yapıldığı 28 Haziran 1919 gününden itibaren karşı çıkmış ve İttifak Devletleri tarafından haksızlığa uğradıklarını dile getirmiş, toplumsal öfke ve ortak tepkiyi birlikte oluşturmuşlardır (E.W., 1952:299). Birinci

Dünya Savaşı sonrası Avrupa'daki Alman topraklarına Versay Antlaşmasıyla MC tarafından el konulması, Fransa'ya tahsisi Alman halkının milli duygularını zedeleyerek milli birliği artıran bir dış faktör durumuna gelmiştir (Florinsky, 1934:80). Alman topraklarının tekrar Almanya'ya katılmasını hedefleyen Nazi siyaseti, ulusal düzeyde hızla yükselmeye başlamış, Alman halkını bütünleştirici bir merkez haline gelmiştir (Grunberger, 1971:19). Naziler, Almanya'nın komşu ülkelerinde yaşayan Alman diasporalarının Alman sınırlarını içerisinde bir araya getirilmesine çalışmıştır.

Nazi devletinin en önemli özelliği, Adolf Hitler'in istisnai konumu ve onunla gelen iktidardır. Hitler, Nazi Partisi'nin Führer'i (Lideri) olarak mutlak otoriteyi 1920'lerde zaten sağlamıştır. Bu otorite Hitler'in karizmasına dayanmaktadır. Misyonunun, var olan siyasi düzeni yıkarak ülkesini kurtarmak, halkını "ulusal birlik" halinde birleştirmek ve yüceliğini tekrar kazandırmak olduğu inancı hem kendisi hem de yandaşları tarafından paylaşılmaktaydı (Artuç, 1984: 98). 1933 yılı Ocak ayında Reich şansölyesi olarak atanışının ardından, NSDAP partisi, Hitler'in partideki üstün pozisyonunu Alman devletine aktarmak için yoğun çaba sarf etmişlerdir. "Führer ve Reich Şansölyesi" makamının kurulduğuna dair yasa ile resmen sağlanmıştır. Böylece Hitler sadece Nazi Partisi'nin değil, resmen Alman halkının da artık lideri olmuştur (Caplan, 2012: 48).

Hitler'in Şansölye görevini almasıyla Almanya'da Üçüncü Reich². dönemi'nin başladığını Adolf Hitler, ulusa sesleniş mitinginde dile getirmiştir (Tutsak, 2017:196). Amaç, ari ırk kabul edilen Germen toplumu devletinin Avrupa'nın güçlü ve saygın bir ülkesi haline getirilmesidir (Caplan 2012: 64) . Nazizm ideolojisindeki milliyetçi görüşler, Nazi Almanya'sının komşu ülkelere karşı müdahaleci bir politika geliştirmesine nedendir. Versay Antlaşması hükümleri gereği MC yönetimine geçen Saarland yaklaşık 800.000 nüfusa sahiptir. Doğudaki Yukarı Silezya ve Gdansk'a ek olarak, Saarland'ın kaybı Almanları psikolojik ve ekonomik olarak en çok inciten olaylardandı. (Scriba, 2014). Savaş sonucu kararlaştırılan Alman tazminatlarının bir parçası olarak Saar kömür madenlerinin işletilmesi ve kullanım hakkı Fransa devletine geçti. 13 Ocak 1935'te MC'nin gözetiminde referandum yapıldı. Nüfus, bölgenin Alman Reich'ına, Fransa'ya veya statükonun korunmasına dair kararı verdiler

² 962-1806 yılları arasında mevcut olan Kutsal Alman İmparatorluğu, Birinci Reich; 1871-1918 yıllarında Alman Şansölyesi Otto von Bismarck'ın liderliğinde kurulan Alman İmparatorluğu'na ise İkinci Reich olarak adı verilmişti. 1919-1933 yılları arasındaki Weimar Cumhuriyeti 1.Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan Almanya Cumhuriyeti'nin popüler adıdır. Adını 1919'da anayasanın hazırlandığı Weimar kentinden almıştır. Weimar Anayasası, ülkenin ekonomik ve siyasi güçlükleri nedeniyle geç yasalaştı. Adolf Hitler'in 1933 yılında Şansölye olmasından sonra askıya alındı. Hitler Cumhuriyetin yerine Üçüncü Reich'i ilan etti (Scriba,2014). <https://www.dhm.de/lemo/kapitel/weimarer-republik>

(Prinz, 2015). Naziler, 15 Ocak 1935 yılında Saarland'da MC'nin belirlediği plebisite kurallarına uygun olarak yapılmasıyla bu bölge halkının tercih sürecine etki yapmak amacıyla aktif propaganda yapmışlar ve hedeflerine ulaşmışlardır. Saarland artık Alman toprağıydı.

Nazilerin, Danzig'i Alman topraklarına yeniden alma ve Polonya'daki Alman diasporasını etkileri altına alma çabası, 1 Eylül 1939 tarihinde Nazi Almanya'sı ve Polonya arasında savaşın çıkmasına; beraberinde İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasına neden olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması da Almanların *Lebensraum* (Yaşam Alanı) politikasının ağırlık kazanmasına yol açmıştır. Polonya'nın işgalini Danimarka, Norveç, Hollanda, Belçika ve Fransa gibi ülkeler izlemiş ve Naziler, savaş sırasında Avrupa'daki Alman diasporalarının önemli bir bölümünü Almanya sınırları altında birleştirmeyi başarmıştır. Naziler, Avrupa'daki Alman diasporalarını *Volksdeutsche* (Etnik Almanlar) olarak adlandırmış ve *Volksdeutsche*, Üçüncü Reich'in bir parçası olarak değerlendirilmiştir. Nazi Almanya'sını denetimi altına giren *Volksdeutsche*, Alman ordusuna katılarak Nazilerin savaş çabasına katkı sağlamıştır. Diğer yandan Nazilerin genişleme hedefi, *Volksdeutsche*'nin Alman planlarında özel bir yer tutmasını sağlamıştır (Bergen, 1994:569).

Naziler, kurmayı amaçladıkları Üçüncü Reich³ için Alman diasporalarını yönetimlerine almaya yönelik politikalarını uygulamaya koymuşlardır. Naziler Alman diasporalarını konu alan propaganda faaliyetlerinde üstün ırk söylemi ön plana çıkarılmıştır. Alman ırkının ari ırk olduğunu ve bu ırkın üstün yönetme özelliğine sahip olduğu ileri sürülmüştür. Alman ırkına atfedilen bu fikirler, Alman diasporalarının yaşadıkları topraklarda özgür olmaları görüşü kabul görmüştür (Shirer, 2011: 86-110)

Naziler, Alman diasporalarının Alman sınırları içinde bir araya getirilmesi fikrinin sağlamak için çok farklı araçlar ve yöntemlerle etkin propaganda yapmışlar; Naziler kendilerini Alman diasporalarının kurtarıcıları olarak ön plana çıkarmışlardır. Alman diasporalarının MC veya Fransa tarafından yönetimine son vermek için Alman halkının harekete geçmesi gerektiğine yönelik düşünceleri farklı yollarla dile getirmişlerdir. Nazi propagandasının temel öğeleri, gamalı haç, bayrak, kartal figürü, Nazi şapkası ve Hitler'in farklı görselliklerinden oluşmuştur (Carlson,2016). Saar referandumu öncesi kartpostallardaki Nazi propagandası'nda Hitler görseli, Hitler imajı'nın az sayıda kullanılması ilginç bir durumdur. NSDAP lideri ve Almanya'yı birleştiren güç olarak görülen Hitler'in neden Saar referandumu öncesi propaganda malzemesi olan değişik araçlar arasında görsel veya simgesel

³ 962-1806 yılları arasında mevcut olan Kutsal Alman İmparatorluğu, Birinci Reich; 1871-1918 yıllarında kurulan Alman İmparatorluğu'na ise İkinci Reich olarak adı verilmişti. Adolf Hitler'in 1933 yılında Şansölye olmasından sonra Nazi dönemi Almanya devletini Üçüncü Reich. olarak ilan etti (Scriba,2014).

olarak az sayıda yer aldığı konusu, Almanya'nın Hitler sonrası ilk kez bir Alman diasporasına yönelik ilk propaganda olması nedeniyle deneyim eksikliği olarak yorumlanabilir. Bunun dışında, Hitler simgesi veya imajının bir yandan güçlü ve etkin figür olması düşünülürken, diğer yandan Saar'da sakin yaşam süren Alman diasporasına sert ve katı etki yapması da olumsuz olarak düşünülebilir. Milliyetçiliğe ilişkin anavatan'ın ayrılmaz bir parçası benzetmesi ve ısrarla net olarak ' Saar, Alman'dır.' yazılı mesajı ile baskıcı bir Almanya yerine, duygusallığı ve hassasiyeti öne çıkaran bir Alman propagandası olarak değerlendirilebilir. Bu aslında kartpostal dışında kullanılan diğer propaganda araçlarından da fark edilmektedir. Örneğin; Saar peyzajlı resim baskılı fular kullanılması ve dağıtılması, sık ve kaliteli porselen fincanların üzerine kartpostalda olduğu gibi referandumla yönelik mesajların baskıları yapılarak hediye olarak Saar'lı vatandaşlara dağıtılmasında görülmüştür (Prinz, 2015:2). Hitler'i siyasi bir öge olarak Saar referandumu öncesinde Saar'da az görülmesi, Saar referandumu sonrasında Saar topraklarında sık görülmesi yine bu propagandanın bir parçası olarak düşünülebilir.

Yöntem

Çalışma kapsamında Saarland'daki referandum öncesi ve sonrası Nazilerin propaganda amaçlı kullandığı görsel araçlar internet üzerinden tarih müzeleri ve sivil kurumların koleksiyonları araştırılmış, taranmıştır. İnternet üzerinden yapılan araştırma sonucu bulunan kartpostallar, Almanya'nın Saarland eyaleti sınırlarında bulunan Lebach kentinde yerleşik olan Lebach Tarih Derneği (Historischer Verein Lebach E.V) adlı bir sivil toplum kuruluşunun web sayfasından alınmıştır. Kartpostalların basım yılı 1934 yılında olmasından dolayı ilgili dernek veya başka bir taraf ile telif hakkı söz konusu değildir. Derneğin resmi erişim adresi https://hv-lebach.de/?page_id=17 dir. Web sayfasında yer alan görsel malzeme ve diğer tarihi kaynakların kullanımının kaynakça göstermek suretiyle açık erişimli olduğu notu yer almaktadır. Elde edilen kartpostalların erişilen linkleri, ilgili kartpostalın üst kısmına yine tam link adresi formunda yazılmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan kartpostallar içerisinde doğrudan Almanya, alman toplumu, alman milliyetçiliğiyle milli sembol, simgeleri ve yazılı kodlarıyla Saar referandumuna yönelik söylemleri içeren onüç kartpostal, çalışmanın örnekleme olarak belirlenmiştir

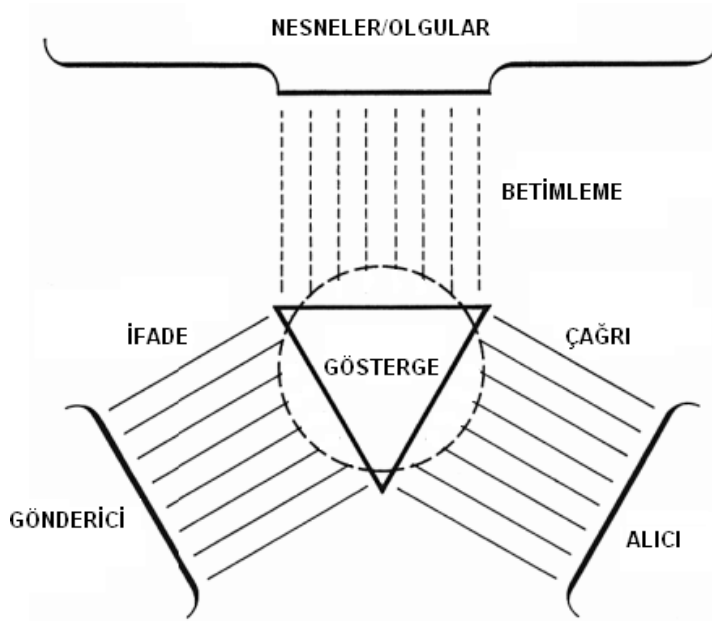
Çalışmanın örnekleme olarak belirlenen kartpostallardaki göstergelerin propaganda amaçlı ne şekilde kullanıldığını ortaya konulabilmesi için Alman dilbilimci Karl Bühler'in Organon Modeli kullanılmıştır. Organon modeli bir gösterebilim yaklaşımıdır. Gösterebilim, göstergelerin toplum yaşamı içindeki yaşamlarını inceleyen bilimdir (Guiraud, 2016:18). Bu tanım iletişim olgusuna katılan göstergelerin birbirini bütünleyici iki yönünü ortaya koymaktadır: Gerçekten de, göstergeler, bireylerarası iletişimde

olsun, kitle iletişiminde olsun, hem toplumsal bir işlev yerine getirir, hem de mantıksal bir düzen içerir (Vardar, 1986: 56)

Bühler'in Organon Modeli içerisinde Anlatımsallık işlevi (Ausdrucksfunktion), temsil işlevi (Darstellungsfunktion) ve İstem işlevi (Appellfunktion) kavramları yer almaktadır. Anlatımsallık işlevi boyutunda göstergelerin bir araya getirilme süreci; temsil işlevi boyutunda göstergeler üzerinden verilmek istenen anlam; istem işlevi boyutunda da karşı tarafa verilen mesajın sonucunda oluşması beklenen durum açıklanmaktadır (Erol, 2020:702). Bühler, 1934 yılında yayımlanan çok önemli bir çalışmada (Sprachtheorie) iletişimin odak noktasında yer alan göstergeye ilişkin bir tanımdan yola çıkar: Ona göre bu kavram "bir şeyin yerine geçen başka bir şey" olarak tanımlanabilir (Vardar, 1986:55). Bühler, Organon-Modell adını verdiği gösterge modelinde dili bir araç olarak yorumlar ve bu aracın "bir kimsenin bir başka kimseye bir şeyden söz etmesini" sağladığını belirtir. Böylece, daha sonraları pek çok bilginin esin kaynağı olacak modelini aşağıdaki gibi ortaya koyar (Şekil 1) :

Şekil 1 . Organon Modeli, Bühler.

Kaynakça: Bühler (1965:8), Sprachtheorie.

Bühler şöyle bir örnek verir: A yağmur sesini duyar ve B'ye: "Yağmur yağıyor." der; bu sözler üzerine B pencereye bakar: Uyarım kaynağı Tepkinin türünü ve Aracı Uyarı B Görüldüğü gibi, burada da davranışçılıktan kaynaklanan bazı kavramlar gösterge işlevinin çözümlenmesi yapılmaktadır. Bühler ayrıntılara girdikçe, çeşitli bağıntıları aşağıdaki biçimde sunarak davranışçılığı aşan bir model geliştirir.

Gösterim, simgesel ya da göndergesel bir işlevdir. Anlatım, anlatımsal işlevi yaratır. Sonuncu işlev ise, dinleyiciye yönelik, onu bir şey yapmaya, bir davranışta bulunmaya "çağırın" işlevdir. Bühler modeline göre, göstergelerle belirtilen nesne arasında iki tür ilişki bulunabilir: İlişki ya doğaldır (belirti) ya da uzlaşımaldır. Sonuç olarak, Bühler, yukarıda da belirtildiği gibi, iletişim bakımından görseli/dili bir araç olarak düşünür ve somut dünyadaki olay ve nesnelere görenin/konuşucunun görene/dinleyiciye simgeler aracılığıyla "iletildiğini" gözlemler. Bühlerin geliştirdiği bu model günümüze değin birçok yaklaşımı yakından etkileyecek, birçok kuramcıya esin kaynağı olacaktır. Kısacası, Bühler en verimli iletişim modellerinden birini oluşturmuştur (Vardar, 1986: 53-59).

Bühler'in Organon Modelinde *anlatımsallık*, *temsil* ve *istem* olmak üzere üç işlev bulunmaktadır. Anlatımsallık işlevi, mesajı oluşturan kişi veya kişilerin, göstergeleri ne şekilde bir araya getirdiğini incelemektedir. Anlatımsallık işlevinde gönderenin belirli bir anlam oluşturabilmek için hangi göstergeleri kullandığı ele alınmaktadır. Temsil işlevi, gönderen tarafından bir araya getirilen göstergeler üzerinden ortaya konulan anlamı incelemektedir. Diğer bir deyişle temsil işlevi doğrudan gönderenin mesajına odaklanmakta ve mesajın içeriğini ele almaktadır (Bühler, 1965:28-30). İstem işlevi ise gönderenin göstergeler üzerinden oluşturduğu mesajın gönderilen üzerindeki etkisini incelenmektedir. İstem işlevinde gönderilende ne gibi bir değişimin istediği ve ne gibi bir durumun meydana gelmesinin amaçlandığı ele alınmaktadır.

Bulgular ve Analiz

Çalışmanın bu kısmında kartpostallarda kullanılan sembol, simge, grafik öğeler Organon modeliyle analiz edilecektir. Kartpostallarda yer alan kartal, horoz, bayrak, harita, sadakat, özgürlük, Svastika (Gamalı Haç), Almanya, zincir, statüko, toprak ve el konulu propaganda kartpostalları analiz edilmiştir.

Horoz Konulu Propaganda Kartpostalı

Horoz konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland'ın üzerinde bir horoz ve gamalı haç taşıyan bir kartalın resmedildiği görülmektedir. Kartpostalın altında *Deutsch die Saar* (Alman Saar) yazısı bulunmaktadır.

Resim 1. Horoz Konulu Propaganda Kartpostalı
(https://hvlebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipag00050.htm)

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'ın Almanya'ya ait olduğu düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Kartpostalda resmedilen Horoz (horoz), Fransa'nın ulusal sembolü; kartal ise Almanya'nın simgesi olarak kullanılmaktadır. Bunu Fransız milli futbol takımının futbol maçlarında giydikleri formalarda, göğüslerindeki mini bayrakla horoz başı silüeti şeklinde görmek mümkündür. Horoz'un Saarland'ın üstünde bulunması, Fransa'nın bir dönem Saarland'da olduğu mesajını verirken, kartalın arkasında güçlü bir renk olan Kırmızı bir ateş dalgasıyla gelmesi, Almanya'nın Saarland üzerindeki gücü, hakimiyeti algısını oluşturmaktadır. Kartalın taşıdığı gamalı haç doğrudan Nazileri ve Nazizm ideolojisi sembolüdür(Kershaw, 1992:56) . Bu aşamada kartalın gamalı haç taşıması, Saarland'da da Nazilerin ve Nazizm ideolojisinin egemen olacağına yönelik mesaj vermektedir. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Fransa'nın Saarland'ı terk etmesine vurgu yapıldığı ileri sürülebilmektedir. Gamalı haç taşıyan kartalın gelmesiyle Saarland'ın sahibinin Almanlar olduğuna yönelik algı oluşturulmuştur.

Tablo 1. Horoz Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Horoz ve gamalı haç taşıyan kartal
Temsil İşlevi	Saarland'ın Almanya'ya ait olacağı düşüncesi
İstem İşlevi	Fransa'nın Saarland'ı terk etmesi

Alman Konulu Propaganda Kartpostalı

Alman konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland haritasının üzerinde büyük bir kartalın olduğu görülmektedir. Kartpostalın altında *Deutsch ist die Saar!* (Saar, Almandır!) yazısı bulunmaktadır.

Resim 2. Saar Bölgesi üzerinde Kartal Konulu Propaganda Kartpostalı

(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00042.htm)

Temsil işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland'ın Almanya'nın bir parçası olduğu düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Kartpostalda yer alan kartal, doğrudan Almanya'yı simgelemektedir. Kartalın, Saarland haritasının üzerinde bulunması ve kartpostaldaki yazılar, Saarland'ın bir Alman toprağı olduğu algısını meydana getirmektedir. İstem işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Nazilerin Saarland'ı savunacağı mesajı verilmektedir. Kartalın pençelerinin Saarland haritasının üzerinde geniş açılarak tırnakların belirgin olması, Saarland'ın Almanya tarafından korunacağı algısını oluşturmaktadır.

Kartpostalda kullanılan kartal figürü, Naziler tarafından gamalı haç gibi sık kullanılan bir simgedir⁴. Bu web sayfasından da ulaşılabileceği üzere çok sayıda farklı semboller ve simgeler Naziler tarafından kullanılmaktadır. Kendi özgün parti ilkelerini belirleyen NSDAP, baştan sona yeni Alman halkını ve

4

<http://web.pdx.edu/~tothm/theory/repository/pdx/Famous%20Nazi%20Symbols.pdf> Bu web sayfasından da ulaşılabileceği üzere çok sayıda farklı semboller ve simgeler Naziler tarafından kullanılmaktadır.

tüm resmi kurumlarını yenilemek için başladığı çalışmaları tamamladığında, aslında yeni bir sanatı, Nazi Sanatı'nı semboller, renkler, marşlar ve bayraklarıyla yaratmıştı (Kershaw, 1992:50).

Tablo 2. Alman Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Kartal ve Saarland haritası
Temsil İşlevi	Saarland'ın Almanya'nın bir parçası olduğu düşüncesi
İstem İşlevi	Nazilerin Saarland'ı savunması

Bayrak Konulu Propaganda Kartpostalı

Bayrak konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda üç kişinin zincirli bulunan 13 sayısına doğru ilerlediklerinin resmedildiği görülmektedir. Kartpostaldaki üç kişiden birinin Nazi Almanya'sının bayrağını, birisinin çekiç, diğerinin ise hem çekiç hem de Alman İmparatorluğu'nun bayrağına benzeyen bir bayrak taşıdığı yansıtılmaktadır. Kartpostalın altında *Gruß von der deutschen Saar* (Alman Saar'dan selamlar) yazısı bulunmaktadır.

Resim 3. Bayrak Konulu Propaganda

Kartpostalı(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00043.htm)

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'ın statüko içerisinde esaret altında olduğu düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Kartpostalda bulunan 13 sayısıyla Saarland'da gerçekleştirilen 13 Ocak 1935 tarihli Saar Statü Referandumu'na atıf yapılmaktadır (Prinz, 2015:2). 13 sayının iki yanındaki zincir, esareti simgelemekte, bu aşamada 13 sayısının zincirli olması, Saarland halkının statükoda esaret altında olduğu algısını oluşturmaktadır. Erkeklerden birinin elinde Nazi Almanya'sının, bir diğerinin elindeyse Alman İmparatorluğu'nun bayrağına benzer bir bayrağın olması, 13 sayısına doğru ilerleyen kişilerin Almanya'ya katılma

kararına destek veren Saarland'lıların olduğu algısını meydana getirmektedir. Diğer yandan iki erkeğin elindeki çekiçlerle, 13 sayısının zincirinin kırılarak, Saarland'daki statükonun son bulacağına yönelik mesaj verilmektedir. Dramatik siyasi mitinglerle, Nazi subaylarının kalabalık katılımlarıyla bir tür görsel propaganda Saarland'da yapılırken diğer yanda muazzam Nazi sembolleri, üniformalar, bayraklar, posterler, karikatür ve fotoğraflar kullanıldı. Görsel propaganda malzemesi üzerinde metinle görsel kıyaslandığında kitlelerin hatırlayacağı çarpıcı ve etkileyici ne ise o konuldu (Bie, 2015:6).Bu durumda burada dikkat çeken öfkenin varlığı, Saar gençliğinin kararlılığıdır. Nazi propagandasında gençlik önemli bir yer atfedilmiştir. Almanya'nın geleceği ve güçlülüğü için gençlik, yani Nazi gençliği kıymetlidir. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland halkının özgürleşmesi için Almanya'ya katılması düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Bu aşamada kartpostal üzerinden Saarland'ın Almanya'yla birleşmesi Saarland'ın özgürleşmesi olarak sunulmaktadır.

Tablo 3. Bayrak Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Zincir, çekiç ve gamalı haçlı bayrak
Temsil İşlevi	Saarland'ın statüko içerisinde esaret altında olduğu düşüncesi
İstem İşlevi	Saarland halkının özgürleşmesi için Almanya'ya katılması

Hitler'in Ziyareti – Fotoğraflı Kartpostal

Saarland referandumu öncesi Nazi asker ve subayları ile başkent Saarbrücken'in merkez caddesi olan St.Johanner Markt tan askeri giysileri ve askeri araçla geçen Adolf Hitler'in burada kendisi en önemli mesajdır. 'Sizinleyim, sizi önemsiyorum ve sizin şehrinize geldim.'. Burada halk Heil Hitler selamı verirken Hitler'in onları eliyle selamlamadan dimdik durarak geçmesi, liderin ayakta ve sağlam durması da başka bir politik tavidir. Sadece Alman halkını değil, dünya siyasi hayatına beklenmedik dinamizm ile hızlı yükseliş ve ardından çöküş yaşatan, yaş sınırı ayırt etmeksizin toplumun her kesimine heyecan veren, siyasi bir kişiliktir (Mazower,2013: 80).

Resim 4.Hitler'in Ziyareti

https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00075.htm

Nazi propagandası, başarılı bir beyin yıkama yöntemiydi. Propaganda Bakanı Goebbels tarafından büyük ölçüde desteklenen Hitler insanüstü bir görüntü sunmayı başardı. Nazi propagandası, Almanları Süpermen olarak tasvir etmekte ve Hitler'i de adeta kutsal bir varlık olarak göstermede başarılı oldu. Hitler, propagandadaki rolünü değil, kendi idealindeki şahsi varlığını ortaya koyduğu için geniş halk kitlelerinin daha da ilgisini çekmişti (Bie, 2015:8)

Tablo 4. Hitler'in ziyareti Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Nazi subayları ile üstü açık arabasında Lider'i Heil Hitler selamıyla selamlayan kalabalık Alman diasporası
Temsil İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasına Führer'in ilgisi
İstem İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasının Führer'e sadakatini göstermesi ve Almanya'ya katılması

Sadakat Konulu Propaganda Kartpostalı

Sadakat konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda el ele tutuşan iki kişinin resmedildiği görülmektedir. İki kişiden birinin elinde gaz lambasına benzer bir nesne, diğerinin ise kürek tuttuğu aktarılmaktadır. Kartpostalın arka planında ise kanatlarını açmış bir kartal resmedilmektedir. Kartpostalın sol üstünde *Volksabstimmung an der Saar* (Saar Referandumu), sağ üstünde *13. Januar 1935* (13. Ocak 1935) ve altında *Saarland Treue zeigt der Welt wie Deutsches Volk zusammenhält* (Saarland sadakat, dünyaya Alman halkının nasıl bir arada kaldığını gösterir) yazısı bulunmaktadır.

Resim 5. Sadakat Konulu Propaganda
Saar referandumu 13.1.1935, propaganda kartpostal
Verlag Bayer özel damga ile.

(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00044.htm)

Temsil işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılmayı istediği mesajı verilmektedir. Kartpostalda bulunan kanatlarını açmış kartal, doğrudan Almanya'yı simgelemektedir. Bie çalışmasında Almanya ve Nazilerin simgelerini belirtirken, kartal'ın Germen ırkı kadar Avrupa'da kadim bir varlık olduğuna değinmiştir (Bie,2015:2). Kartpostalın solunda yer alan kişi Saarland'da çalışan bir madenciye, sağında yer alan kişi ise Nazi Almanya'sındaki Alman Emek Cephesi (Deutsche Arbeitsfront, DAF) üyesine benzetilmiştir. Saarland, zengin kömür yatakları bulunan bir bölge olduğundan, madencilik alanında gelişme göstermiştir. Kartpostalın solunda yer alan kişinin madenci olarak resmedilmesi bu kişinin Saarland'lı biri olduğu algısının meydana getirmektedir. Her iki kişinin kartalın önünde el sıkışmasıyla, Nazi Almanya'sı ve Saarland arasında bir birlik oluştuğuna yönelik düşünce ortaya çıkabilmektedir. İstem işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'daki Alman diasporasının Alman olduğu için Almanya'ya katılması gerektiği mesajı verilmektedir.

Tablo 5. Sadakat Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Kartal ve el sıkışan iki erkek
Temsil İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılmayı istediği
İstem İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasının Alman olduğu için Almanya'ya katılması

Özgürlük Konulu Propaganda Kartpostalı

Özgürlük konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalın solunda Alman İmparatorluğu'nun, sağında ise Nazi Almanya'sının bayraklarının resmedildiği görülmektedir. Kartpostalın

merkezinde ise başında kask, üzerinde üniforma ve sol kolunda üstünde gamalı haç bulunan bir kol bandı yer alan bir erkek bulunmaktadır. Kartpostalın arka planında da ev görsellerine yer verilmektedir. Kartpostalın üstünde *Festkarte zur Saarabstimmung* (Saar oylaması için festival bileti), ortasında *Der Tag unserer Freiheit ist gekommen* (Özgürlüğümüzün günü geldi), altında ise *13. Januar im Jahre 1935* (13 Ocak 1935) yazısı bulunmaktadır.

Resim 6. Özgürlük Konulu Propaganda Kartpostalı
(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00041.htm)

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'ın Almanya'ya katılmasıyla Saarland halkının özgür hale geleceği düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Kartpostalın arka planında yer alan evler, Saarland'ı simgelemektedir. Alman İmparatorluğu'nun bayrağının da kartpostalda yer alması, Saarland'ın geçmişte Alman İmparatorluğu'nun bir parçası olduğu algısını meydana getirmektedir. Saar Sorunu adlı çalışmada, Saar coğrafyasının Prusya için vazgeçilmez olmasının stratejik konumda olduğuna değinilmiştir (Greenwood & Powys, 1935:28). Prusya'nın da tarihte bir Germen devleti olması, bugünkü Nazi Almanya'sının milliyetçi kökleri açısından da önemlidir. Bu aşamada kartpostalda Nazi Almanya'sının bayrağının da bulunması Saarland'ın Nazi Almanya'sının da bir parçası olacağı mesajını vermektedir. Diğer yandan kartpostalda yer alan erkek görseliyle de Nazilerin Saarland'da kontrol kuracağı algısı oluşturulmaktadır. Kartpostaldaki yazılar üzerinden de Saarland'ın Almanya'yla birleşmesi sonucunda Saarland'ın sağlam, düzenli bir bütünlüğe ulaşacağına dair algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland'daki Alman diasporasının özgürleşmesi için Almanya'yı desteklemesi gerektiği mesajı verilmektedir.

Tablo 6. Özgürlük Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Nazi Almanya'sının bayrağı ve kolunda gamalı haç amblemi taşıyan asker
Temsil İşlevi	Saarland'ın Almanya'ya katılmasıyla Saarland halkının özgür hale geleceği düşüncesi

İstem İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasının özgürleşmesi için Almanya'yı desteklemesi
--------------	---

Anavatan Konulu Propaganda Kartpostalı

Bu kartpostal 1935 referandum sonrası alınan oylama sonucu hazırlanmış bir kutlama kartıdır. Anavata dönl – *Zurück zum Vaterland* kartpostal hemen üst kısmında çok belirgin yer almıştır. Anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland haritasının resmedildiği görülmektedir. Kartpostalda Saarlard'ın kuzey ve doğusunun Almanya'yla çevrelendiği aktarılmaktadır. Saar nehrinin ayırdığı Saar bölgesine ise Der Gau adı verilmiştir. Saarland'ın sınırlarının sağ üstünde bir gamalı haç resmedilmektedir. Kartpostalda referandum sonrası coğrafi isim değişikliği bilgi verilmek amacıyla grafikte anlatılmıştır.

Resim 7. Anavatan Konulu Propaganda Kartpostalı
https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00023.htm

Doğrudan Saar bölgesinin haritası üzerinden 1935 yılı referandumunu Alman bayrağı üzerinden gösteren kartpostal incelendiğine Saarland'ın stratejik durumuna ilişkin Saar nehriyle ayrılan ve Fransız sınırına bitişik olan Der Gau bölgesine işaret etmektedir (UNECE,2019). Almanya'nın bir parçası olduğu düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Kartpostalda yer alan Nazi sembolü gamalı haç ile Almanya ile Saarland'ı çerçevede bütünlemektedir. 1935 Referandumunu günlük gelişmelerle çalışan Wambaugh, referandum sonucunun yüksek oranda Nazi Almanya'sına çıkmasının bir nedeninin de propaganda da Saar bölgesini Almanya ile birleşik, bütün halinde resmedildiğine dikkat çekmiştir (Wambaugh, 1935: 41). Saarland ve Almanya sınırının ortasına gamalı haçın konulmasıyla, referandum sonucunda Saarland halkının Almanya ile beraberliğine vurgu yapmıştır İstem işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılım sonucu coğrafi bilgi ile pekiştirilmektedir.

Tablo 7. Anavatan Konulu Propaganda Kartpostalı

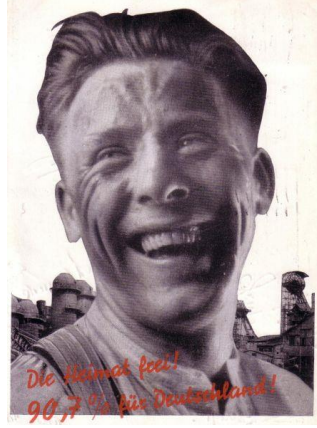
Anlatımsallık İşlevi	Yazılı güçlü mesaj, gamalı haç ve Saarland haritası
Temsil İşlevi	Saarland'ın Almanya'nın bir parçası olduğu düşüncesi
İstem İşlevi	Saarland'ın coğrafi özelliğini ortaya çıkararak Almanya'nın sınırlarına gönderme yapması

Almanya Konulu Propaganda Kartpostalı

Almanya konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda gülmekte olan bir erkek fotoğrafının olduğu görülmektedir. Kartpostalın arka planında da maden işletmesini andıran yapılara yer verilmektedir. Kartpostalın altında *Die Heimat frei! 90,7% für Deutschland!* (Vatan özgür! Almanya için %90,7!) yazısı bulunmaktadır.

Resim 8. Almanya Konulu Propaganda Kartpostalı

(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00040.htm)

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland halkının referandum sonucundan memnun olduğu mesajı verilmektedir. Saarland, 1800'lerin sonunda Avrupa'da keşfedilen önemli kömür yataklarına sahip bir bölgedir. Çalışmanın yukarıda bulunan İkinci kısmında Saarland'ın yeraltı kaynaklarına ait bilgiler mevcuttur. Endüstri devrimi ile demir ve çelik üretimi yine Saarland'ın önemli bir ekonomik kaynağını oluşturmaktadır (UNECE,2019). Kartpostalın arka planında yer alan maden işletmesi ve kömür madeni bacaları Saarland'ı simgelemektedir. Bu açıdan kartpostalda gülen erkek fotoğrafı da Saarland'lı bir erkeği temsil etmektedir. Kartpostaldaki yazılardan kartpostalın referandumdan sonra hazırlatıldığı anlaşılmaktadır. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda referandum sonucunda Saarland'ın geleceğinin Almanya ile olmasının maden çalışanına mutluluk getireceği düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Propaganda mesajında Saarland halkının büyük bir çoğunun Almanya'ya katılma kararı aldığı vurgulanmakta ve Saarland'ın Almanya'ya katılmasıyla Saarland halkının hem mutlu hem de özgür olacağına yönelik algı meydana getirilmektedir.

Tablo 8. Almanya Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Gülen bir erkek, fonda kömür madeni bacaları
Temsil İşlevi	Saarland halkının referandum sonucundan memnun olduğu
İstem İşlevi	Referandum sonucunda Saarland'ın özgürleşeceği düşüncesi

Kartal Konulu Propaganda Kartpostalı

Kartal konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda ayağında kırılmış zincir bulunan, uçmakta olan bir kartalın resmedildiği görülmektedir. Kartpostalın arka planında da çeşitli yapıları andıran silüetlere yer verilmektedir. Kartpostalda *Frei ist die Saar!* (Saar, özgürdür!) yazısı bulunmaktadır.

Resim 9. Kartal Konulu Propaganda Kartpostalı

(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00071.htm)

"Saar özgür!". Kutlama kartı.1934 yılı.

Temsil işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Almanya'nın Saarland'a hakim olduğu düşüncesinin ön plana çıkarıldığı ortaya çıkmaktadır. Kartpostaldaki yazılar üzerinden arka plandaki çeşitli yapıları andıran silüetlerin, Saarland'ı temsil ettiğine yönelik algı oluşmakta, kartpostalın arkasında ise Saar için Kutlama kartı yazmaktadır. Ayrıca yine arka yüzde Nazi sembolü gamalı haç'ı pençeleri arasında tutmuş ve iki kanadı yanlara açık tek başlı kartal orta ölçekte yazıların altına basılmıştır. Kartalın ayağında kırık zincirin bulunmasıyla Saarland'ın Almanya ile özgürleşeceği mesajı verilmektedir. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda referandum sonucunda Saarland'ın özgürleşeceği düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır.

Tablo 9. Kartal Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Kartal
Temsil İşlevi	Almanya'nın Saarland'ın zincirlerini kırdığı düşüncesi
İstem İşlevi	Referandum sonucunda Saarland'ın özgürleşeceği düşüncesi

Zincir Konulu Propaganda Kartpostalı

Zincir konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda bir yapı ve yapının üstünde Nazi Almanya'sının ve Alman İmparatorluğu'nun bayrağını andıran farklı bir bayrağın resmedildiği görülmektedir. Kartpostalda yapının arkasında gamalı haç resmedilmektedir. Kartpostaldaki gamalı haçın çevresinde *Die Saar ist frei. 1935. Vorüber die Knechtschaft* (Saar özgürdür. 1935. Esaret bitti) yazısı bulunmaktadır. Gamalı haçın üstünde kartal ve kartalın çevresinde de Alman İmparatorluğu'nun bayrağını andıran bir bayrak yer almaktadır. Yapının önünde ise kırılmış bir zincir bulunmaktadır. Kartpostalın arka planında ise maden işletmeleri yer almaktadır.

Resim 10. Zincir Konulu Propaganda Kartpostalı

https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00069.htm

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda statükonun esaret olarak değerlendirildiği ortaya çıkmaktadır. Kartpostaldaki yapı ve arka planda bulunan maden işletmeleri, Saarland'ı; kartal ise Almanya'yı temsil etmektedir (Bie, 2016). Yeniden birleşmeyi sembolize eder. Kutsal veya tarihi bir yapıya benzetilen kulenin arkasında yer alan gamalı haç, Nazileri ve Nazizm ideolojisini simgelemektedir. Yapının üzerindeki bayraklar, Saarland'ın Almanya'ya katıldığı mesajını vermektedir. Bu şekilde Saarland'ın Almanya'ya katılmasıyla Saarland'da da Nazilerin ve Nazizm ideolojisinin hakim olacağı aktarılmaktadır. Yapının önündeki kırık zincir ise Saarland'da statükonun son bulduğu algısını oluşturmaktadır. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Alman diasporasının aldığı

kararın Saarland'ı özgürleştirdiği düşüncesi ön plana çıkarılmaktadır. Bu şekilde Saarland'ın Almanya'nın idaresinde daha huzurlu olacağı algısı meydana getirilmektedir.

Tablo 10. Zincir Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Zincir, kartal, gamalı haç
Temsil İşlevi	Statükonun esaret olarak değerlendirilmesi
İstem İşlevi	Alman diasporasının aldığı kararın Saarland'ı özgürleştirdiği düşüncesi

Statüko Konulu Propaganda Kartpostalı

Statüko konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland haritasından bir trenin içinde yolcularıyla ayrılmakta olduğunun resmedildiği görülmektedir. Kartpostalda Saarland haritasının üstünde Nazi Almanya'sının bayrakları ve kömür maden işletmeleri yer almaktadır. Trenin makinisti, Almanya Komünist Partisi başkanı Fritz Pfördt, şapkasında orak ve çekiç olarak resmedilmiştir. Arkasındaki vagona ayakta duran kişi, Almanya Sosyal Demokrat parti başkanı Max Braun'dur. Braun'un arkasındaki vagona oturan kişi ise Hıristiyan Halk Partisi başkanı Johannes Hoffmann'dır. Her üç parti lideri Milletler Cemiyeti kararlarını kabul ettiklerini ve Saarland'ın Milletler Cemiyeti tarafından yönetilmesine tepki vermedikleri için bu kartpostalda karikatürize edilerek sunulmuştur.

Resim 11. Statüko Konulu Propaganda Kartpostalı

(https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00088.htm)

Temsil işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda statüko destekçisi olarak tanımladığı Almanya'nın üç parti liderini trenle bölge dışına gönderiyordu. Saarland'ı terk ettiği mesajı verilmektedir. Kartpostaldaki görsel kodlar üzerinden kartpostalın referandumdan sonra hazırlatıldığına

yönelik algı oluşmaktadır. Kartpostalda Saarland haritasının üzerinde Nazi Almanya'sının bayraklarının olması, Saarland'ın Almanya'ya katıldığı mesajını vermektedir. Saarland'dan trenle ayrılan üç Alman siyasinin statükoyu destekleyenler olarak işaret edilmiştir. İstem işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'da muhaliflerin kalmadığı mesajı verilmektedir. Kartpostalda Nazilerin referandum sonucuyla siyasi rakiplerine karşı başarı kazandığı algısı oluşmaktadır.

Tablo 11. Statüko Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Tren içerisinde bulunan insanlar
Temsil İşlevi	Statüko destekçisi Alman siyasilere Saarland'ı terk etmesi
İstem İşlevi	Saarland'da Nazilere muhaliflerin kalmadığı

Toprak Konulu Propaganda Kartpostalı

Toprak konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda elinde çekiç bulunan bir erkeğin resmedildiği görülmektedir. Erkeğin önünde bir taş sütun bulunmakta ve taş sütunun üzerinde ise *Dies Land bleibt Deutsch Saar-gebiet* (Bu ülke Alman Saar bölgesi olmaya devam ediyor) yazısı yer almaktadır. Kartpostalın üstünde *Volksabstimmung im Saargebiet 13.1.1935* (Saar bölgesinde referandum 13.1.1935), altında ise *Saarvolk, heut hast du vor aller Welt bekannt, Dass immer deutsch hier Volk und Land!* (Saar halkı, bugün buranın her zaman Alman halkının ve ülkesinin olduğunu tüm dünyaya duyurdunuz!) yazısı bulunmaktadır.

Resim 12. Toprak Konulu Propaganda Kartpostalı

https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00048.htm

Temsil işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'ın Almanya'ya katıldığı mesajının verildiği ortaya çıkmaktadır. Kartpostaldaki yazılı kodlardan, kartpostalın referandumdan sonra hazırlandığı anlaşılmaktadır. Kartpostalda elinde çekiç olan erkek görselinin taş sütuna yazdığı yazılarla, Saarland halkının Saarland'ın Almanya'ya katılması

yönünde karar almasına atıfta bulunmaktadır. İstem işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda referandum sonucunun Saarland'ın Alman olduğu mesajını verdiği ileri sürülmektedir. Propaganda mesajında Saarland'ın Almanya'ya katılmasıyla Saarland'ın bir Alman toprağı olduğunun vurgulandığı ifade edilmektedir.

Tablo 12. Toprak Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Elinde çekiç tutan bir adam ve taş üzerinde yazılar
Temsil İşlevi	Saarland'ın Almanya'ya katılması
İstem İşlevi	Referandum sonucunun Saarland'ın Alman olduğu mesajını verdiği

El Konulu Propaganda Kartpostalı

El konulu propaganda kartpostalı, anlatımsallık işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda beyaz bir kıyafet içerisinde sağ elini uzatmış bir erkek görseline yer verildiği görülmektedir. Kartpostalın altında *1935-Saarabstimmung! Wir an der Saar halten die Treue- Wir stehen für Ehre und Vaterland. Denkst auch Du an uns?* (1935 Saar oylaması! Saar olarak sadık kalıyoruz. Onur ve vatan için varız. Bizi de düşünüyor musun?) yazısı bulunmaktadır.

Resim 13. El Konulu Propaganda Kartpostalı

https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/ipage00049.htm

Temsil işlevi üzerinden incelendiğinde kartpostalda Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılımı desteklemesi gerektiği mesajının verildiği ortaya çıkmaktadır. Kartpostaldaki yazılardan beyaz kıyafetler içerisindeki kişinin, Saarland'lı bir erkek olduğu ve Saarland'lılara seslendiği algısı oluşmaktadır. Kendisinin Saarland'ın Almanya'ya katılımını destekleyeceği ve diğer Saarland'lıların da aynı desteği vermesi gerektiği aktarılmaktadır. Kartpostaldaki kişinin beyaz kıyafet içerisinde olmasıyla masumiyete vurgu yapıldığı ileri sürülebilmektedir. İstem işlevi boyutunda ele alındığında kartpostalda Saarland'lıların, Saarland'ın geleceği için

Almanya'ya katılımı desteklemesi mesajı verilmektedir. Kartpostalda sadakat vurgusu üzerinden Saarland halkının Saarland'ın Almanya'ya katılmasına destek vermesi istenmektedir.

Tablo 13. El Konulu Propaganda Kartpostalı

Anlatımsallık İşlevi	Elini uzatan bir erkek
Temsil İşlevi	Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'ya katılımı desteklemesi gerektiği
İstem İşlevi	Saarland'lıların, Saarland'ın geleceği için Almanya'ya katılımı desteklemesi

Sonuç

Uluslararası İlişkiler disiplininin alt çalışma disiplinleri ve diğer sosyal disiplinlerle ortaklaşmasıyla ortaya çıkan bu çalışmada incelenen Nazilerin Almanya'da 30 Ocak 1933 tarihinde iktidara gelişi sonrası, propaganda faaliyetleri süreklilik kazanmış ve sadece Alman ulusu üzerinde değil dünya siyasetinde de çarpıcı etkiler yapmıştır. Çalışmaya konu olan Saarland bölgesi, sahip olduğu sekizyüzbin nüfusu ve kömür madenlerinin işlenmesinde önemli teknik altyapıya sahip bir bölgedir. 1930'ların ikinci yarısından itibaren kömür'den elde edilen demir ve onun çeliğe dönüştürülmesi; dünyada ilk kez çeliğin kolay işlenmesini sağlayan defosforizasyon işlemiyle Nazilerin savunma sanayiindeki üstünlüğüne önemli bir katkıdır. Bu çalışmada kaynakça olarak kullandığım Avrupa Konseyi raporlarından da anlaşılacağı üzere; kömür/ demir/çelik'i kendi bölgesinde üretebilen Saar'ın Almanya'ya dahil olmasından kaygı duyan Avrupa devletleri, Hitler'in Saarland referandumundaki gizli amacının Saar'daki kömür madeni tesisleri ve demir-çelik tesislerinin teknik üstünlüğü olduğunu kaydetmişlerdir. Ancak Saar referandumu öncesi kullanılan propaganda kartpostallarında ekonomik veya teknik amacı gösteren herhangi bir simge, sembol'e rastlanmamıştır. Saarland'daki Alman diasporasının Almanya'yla birleşmesiyle Saarland halkının özgürlüğüne yönelik mesajlar Almanya tarafından hazırlanan kartpostallar üzerinden bir propaganda aracı olarak kullanılmıştır.

1920 yılında kurulan NSDAP'nin parti tüzüğünde de yer alan Almanya'nın ve Alman ulusunun kutsal varlık olarak tanımını, Birinci Dünya Savaşı sonrası Almanya'ya çıkarılan savaşın faturası, Almanya'ya ait toprakların Milletler Cemiyetine verilmesi şiddetlendirmiş. Almanya içinde halkın tansiyonunu yükseltmiştir. Saarland referandum propagandasında kullanılan kartal, horoz, gamalı haç, bayrak gibi Alman ve Nazi sembollerinin grafik düzenlemesiyle ilgi çekici görseller haline dönüşmesi organize bir ekibin işin başında olduğunun işaretidir.

Kartpostallarda özgürlüğün dışında vurgu yapılan bir diğer konu ise sadakat olmuştur. Saarland'ın eskiden Alman İmparatorluğu'nun bir parçası

olduğuna atıfta bulunularak, Saarland'ın Alman İmparatorluğu'nun devamı olan Nazi Almanyasıyla birleşmesine yönelik mesaj verilmiştir. Bu aşamada milliyetçi söylemler ön plana çıkarılarak Saarland'ın bir Alman toprağı olduğuna yönelik vurgu yapılmıştır.

Kartpostallarda Almanyaya, kartal, Naziler, gamalı haç, Saarland halkı ise doğrudan insan görselleri üzerinden temsil edilmiştir. Kartpostallardaki kartal görseliyle Saarland'ın Almanyayayla birleşmesine vurgu yapılırken, gamalı haçın ön plana çıkarılmasıyla da Saarland'ın Almanyayayla birleşmesi durumunda Nazilerin ve Nazizm ideolojisinin Saarland'a hâkim olacağı mesajı verilmektedir. Referandum sonucunda Saarland'lıların Almanyaya katılma lehine oy kullanmasıyla Saarland'daki statüko destekçilerinin Saarland'ı terk ettiği aktarılmıştır. Böylece Saar Statü Referandumuyla Nazilerin muhaliflerine karşı başarı kazandığı algısı meydana gelmiştir.

Çalışmanın konusu Saar statü referandumu ve referandum öncesi ve sonrası yapılan Alman propagandasıdır. İnternet aracılığıyla taranan anahtar kelimeler ve akademik dergi topluluklarının web sayfası üzerinden tüm Saar 1935 yılı referandumunu taranmıştır. Çalışmaya konu olarak bütünlüğü açısından sadece onüç adet kartpostal serisi örneklem olarak alınmıştır. Araştırmada dikkat çeken önemli bir özellik, Nazi Almanyasının öznesi ve Almanyaya Şansölyesi olan Hitler'in referandum propagandasında görsel ve simgesel olarak kısıtlı bir yer verilmesidir. Bunun farklı nedenleri olabilir. Almanyanın Alman diasporası için yaptığı ilk propaganda olması bir deneyim eksikliği olarak değerlendirilebilir. Çalışmaya dahil edilen kartpostallardaki bulgular genel olarak ele alındığında Nazilerin, Saarland'daki Alman diasporasını etkilemek için milliyetçi görsel ve yazılı kodları yoğun olarak kullandığı ortaya çıkmaktadır. Bu aşamada kartpostallarda Nazi Almanyasının bayrağı dışında Saarland'ın geçmişine atıf yapılması için Alman İmparatorluğu'nun da bayrağı kullanılmıştır. Referandum öncesinde Hitler'in özel aracıyla Saarland'a gelişi ve halkı selamlama fotoğrafları mevcuttur. Saarland'da fotoğraf ve grafik çizim olarak afiş ve görsellerde kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, Nazilerin, 13 Ocak 1935 tarihinde gerçekleşen Saar Statü Referandumuna yönelik propaganda faaliyetini yansıtmaları bakımından önem taşımaktadır. Gelecek çalışmaların, bir yandan Alman diasporalarını konu alan ve Nazilerin Alman diasporalarına yönelik propagandasının çok yönlü boyutuyla, sosyal bilimlerin çalışma alanı içinde farklı düzeylerde ele alınmasını ve disiplinlerarası yeni araştırma çalışmalarına imkân sağlayacak; diğer yandan devlet olarak Almanyaya ve ideolojileriyle Naziler'den arındırılmış haliyle bu çalışmanın siyasi dünyada var olan herhangi bir etnik kimliğin benzer olası propaganda faaliyetleri üzerinden simülasyon çalışmaları yapmak da mümkündür. Nazi ideolojisi, propaganda ve NSADP'nin temelindeki milli öğeler üzerinden benzeri çalışmalar karşılaştırmalı siyasi yaklaşımlarla tarihsel dönem genişletilerek tekrar çalışılabilir. Günümüz Almanyasında yüksek Germen milliyetçiliği düşüncesine sahip AfD (Alternative für Deutschland- Almanyaya için

Alternatif) partinin siyasi görüşlerinde Almanya ve Propaganda başlığı altında da karşılaştırmalı özgün bir çalışma mümkündür. İdeoloji, savaş, propaganda faaliyetleri ve olası çok boyutlu etkileri, 21.yüzyılda da dünya siyasi gündeminde önemli bir yer tutmaktadır.

Kaynakça / Reference

Abrahamsson, C. (2013). On the Genealogy of Lebensraum. *Geographica Helvetica*, 68(1), 37-44.

Apendiyev, T. A., Abdukadyrov, N. M., & Kubeyev, R. D. (2019). History of German Diaspora in Kazakhstan in the Context of Migration System. *Bull. Georg. Natl. Acad. Sci*, 13(4), 127-134.

Baranowski, S. (2016). Legacies of Lebensraum: German Identity and Multi-Ethnicity. Ed. Manuel Borutta and Jan C. Jansen. In *Vertriebene and PIEDS-NOIRS in Postwar Germany and France* (pp. 35-52). London: Palgrave Macmillan.

Bedjaoui, M.(1994). *The New World Order and the Security Council: Testing the Legality of Its Acts*. Martinus Nijhoff.

Bergen, D. L. (1994). The Nazi Concept of 'Volksdeutsche' and the Exacerbation of Anti-Semitism in Eastern Europe, 1939-45. *Journal of Contemporary History*, 29(4), 569-582.

Bie, Y.(2016). The visual arts influence in Nazi Germany. SHS ICITCE 2 shsconf/20162502022https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2016/03/shsconf_icitce2016_02022.pdf

Blanke, R. (1990). The German Minority in inter-war Poland and German Foreign Policy—Some Reconsiderations. *Journal of Contemporary History*, 25(1), 87-102.

Blood, P. W. (2010). Securing Hitler's Lebensraum: The Luftwaffe and Białowieża Forest, 1942–1944. *Holocaust and Genocide Studies*, 24(2), 247-272.

Callagher, M (2014). *The Saar Plebiscite, 1935*. Archived from the original on 12 February 2018. Retrieved 2 May 2014.

Caplan, Jane (2012). *Hitler Almanyası* (1933-1945), Çev. İdem Erman, İnkılap Kitabevi, 1.Baskı, İstanbul.

Carlson, C.K.(2016). The Saarland votes to rejoin Germany. *The Deseret News* Jan 14, 2016,

Cordell, K. (2009). Memory, Identity and Poland's German Minority. *German Politics and Society*, 27(4), 1-23.

Cornwall, M. (1992). Dr Edvard Beneš and Czechoslovakia's German Minority, 1918–1943. Ed. John Morison. In *The Czech and Slovak Experience* (pp. 167-202). London: Palgrave Macmillan.

Çankaya, E. (2019). *Siyasal İletişim Dünyada ve Türkiye’de*. İmge Kitabevi. 2019.Ankara

Çetinkaya, G . (2019). İkinci Dünya Savaşı Öncesinde Nazilerin İktidara Gelişi ve Türk-Alman İlişkileri . *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi* ,1(1),87-97. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbed/issue/48285/594892>

Eldem, E.(2014). *1.Dünya Savaşı’nda İttifak Cephesinde Savaş ve Propaganda* Koç Üniversitesi Anadolu Medeniyetleri Araştırma Merkezi, Vehbi Koç Vakfı.

Erol, E. (2020). Nazi Almanya’ında Yayıncılık, Nazizm İdeolojisinin Yayıdığı Anti-Semitist Söylemlerin İnşası ve Kitapların Propaganda Amaçlı Kullanımı. *Türk Kütüphaneciliği*, 34(4), 693-722.

Erdoğan, A. (2016). Versay Antlaşması: Almanya’nın Sınırları ve Avrupa için siyasi hükümler. Retrieved from <https://www.tuicakademi.org/versay-antlamasi-almanyanın-sinirlari/>

E. W. (1952). The Saar as an International Problem. *The World Today*,8(7), 299-307. Retrieved August 27, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/40392581>

Facing History and Ourselves. <https://www.facinghistory.org/educator-resources> Erişim Tarihi: 21.08.2021.

Florinsky A. (19234). *The Saar Struggle*. N.Y. Macmillan.

Guiraud, P. (2016). *Göstergebilim*. İmge Kitabevi.

Graafland, P. (2012). Government Policies on the Development Potential of the Bosnian Diaspora in Germany. *The Interdisciplinary Journal of International Studies*, 8, 1-22.

Grabowski, A.& Sante, G.W. (1934). *Die Grundlagen des Saar-kampfes*. Berlin. Heymanns.

Greenwood, H. Powys (1935). Lessons of the Saar. *The Spectator*. Retrieved 21.08.2021.

Grunberger, R.(2014).*The 12-Year Reich: A Social History of Nazi Germany, 1933–1945* . New York: Henry Holt & Com.

Halas, M. (2014). Searching for the Perfect Footnote: Friedrich Ratzel and the Others at the Roots of Lebensraum. *Geopolitics*, 19(1), 1-18.

Hansen, H. H. (2012). Zur politischen Vertretung der deutschen Minderheit in Dänemark nach der Kommunalreform von 2007. *Europäisches Journal für Minderheitenfragen*, 5(3), 181-186.

Henlein, K. (1936). The German Minority in Czechoslovakia. *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1931-1939)*, 15(4), 561-572.

Hughes, T.(1935) Saar status referendum, 1935... Rare and Early Newspapers. Retrieved from on 22 08 2021. https://www.rarenewspapers.com/view/638265?list_url=%2Flist%3Flist_results_form

Saar Statü Referandumu: 1935 yılında Nazi Kartpostal Propagandası Üzerine İnceleme

[at%3Dstandard%2525page%3D532%2525per_page%3D30%2525q%255Bsearch_method%255D%3DAll%2BWords%253Frc%253Dblog%2525q%255Btext%255D%3Dneil%2Bsteps%2B0n%2Bmoon%2525sort%3Ditems.id%2525sort_direction%3DASC&imageIst=1](https://www.researchgate.net/publication/35325255per_page%3D30%2525q%255Bsearch_method%255D%3DAll%2BWords%253Frc%253Dblog%2525q%255Btext%255D%3Dneil%2Bsteps%2B0n%2Bmoon%2525sort%3Ditems.id%2525sort_direction%3DASC&imageIst=1)

Jerca, L. (2012). The Beginnings of the Repression against the German Minority in Romania: A Case Study of Transylvanian Saxon Communities, 1945-1949. *Martor. Revue d'Anthropologie du Musée du Paysan Roumain*, (17), 101-115.

Jurek, T. (2020). Physical Education and School Sport of the German Minority in Poland in the Interwar Period of the 20th Century. *Central European Journal of Sport Sciences and Medicine*, 30(2), 25-31.

Kerwin, J. (1932). *The German Reichstag Elections of July 31, 1932. The American Political Science Review*, 26(5), 921-926. doi:10.2307/1947146

Kilicbeyli, E.H.(2004). Yevraaziskaya Geopolitika : Turtsiya i Rassiya (stariye panyatiye, noviye padhodi).str. 274 – 297. *Turtsiya vı XX veke*. Otv.Red. Dr. Yelena İzmailovna Urazova. Nauk Izdatelstva. Maskva.2004

Kosiarski, J. (1992). The German Minority in Poland. *Polish Quarterly of International Affairs*, 1(Issues 1-2), 47-68.

Kotzian, O. (2010). Deutsche Minderheiten in Europa und Landsmannschaften in Deutschland: Ein Vergleich (II). *Europäisches Journal für Minderheitenfragen*, 2(4), 200-211.

Kouli, Y. (2017). The German Minority in Poland between 1945 and 1960: A Key Element of Poland's Postwar Economy. *Region: Regional Studies of Russia, Eastern Europe, and Central Asia*, 6(1), 29-53.

Krantz, D. (2019). The Israeli "Diaspora" in Germany: One of a Kind. *Palestine-Israel Journal of Politics, Economics, and Culture*, 24(3/4), 137-143.

Kreisslová, S., & Novotný, L. (2018). Between Language Revitalization and Assimilation: On the Language Situation of the German Minority in the Czech Republic. *Journal of Nationalism, Memory & Language Politics*, 12(1), 121-139.

Kruszewski, C. (1940). Germany's Lebensraum. *American Political Science Review*, 34(5), 964-975.

Kugel, A.F. (1936). Allied Plebiscite Activity in the Saar Territory, 1935. *Military Postal History Society*.

Kuechler, Manfred. The NSDAP vote in the Weimarer Republic: an assessment of the state-of-the-Art in view of modern electoral research .SSOAR. <https://doi.org/10.12759/hsr.17.1992.1.22-52>

League of Nations (1934). *Official Journal*. Geneva.

- Lebach (2020). Saarland'da Kullanılan Nazi Almanya'sının Propaganda Kartpostalları, https://hv-lebach.de/Bilder/Saarabstimmung_1935/index.htm, Erişim Tarihi: 18.01.2021.
- Lumans, V. O. (1982). The Ethnic German Minority of Slovakia and the Third Reich, 1938-45. *Central European History*, 15(3), 266-296.
- MacQueen, N. (ed.)(2011), *The United Nations, Peace Operations and the Cold War*, 2nd ed. Routledge. Doc.1.
- Maier, E. (1970). Die deutsche Minderheit in der Tschechoslowakei. *Der Donaauraum*, 15(1-2), 74-76.
- Manz, S. (2014). *Constructing a German Diaspora: The "Greater German Empire", 1871-1914*. The United Kingdom: Routledge.
- Maxwell, A., & Davis, S. E. (2016). Germanness beyond Germany: Collective Identity in German Diaspora Communities. *German Studies Review*, 39(1), 1-15.
- Mazower, M.(2013). Hitler İmparatorluğu İşgal altındaki Nazi Yönetimi. Alfa Tarih.
- Mentzel, P. (1993). The German Minority in Inter-war Yugoslavia. *Nationalities Papers*, 21(2), 129-143.
- Nelde, P. H. (1984). Deutsche Minderheiten und ihre Sprache in Europa. *Language Problems and Language Planning*, 8(1), 1-20.
- Noakes, J. (2010). Lebensraum: Hitler's Territorial Expansion in the East. *Agora*, 45(3), 33-36.
- Oğuz Bülbül, B.(1986). *Türk dilinde 'yol' kavramının toplumsal dilbilim açısından incelenmesi*. Celal Bayar Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Patterson, E. J. (1958). The Saar Referendum. Ed. B. Landheer, W. Horsfall Carter. In *Annuaire Européen/European Yearbook* (pp. 226-242). Dordrecht: Springer.
- Philippi, P. (2009). Zur Erhaltung autochthoner Minderheiten unter Diasporabedingungen am Beispiel der deutschen Minderheit in Rumänien. *Europäisches Journal für Minderheitenfragen*, 2(1), 32-38.
- Pollock, J. (1935). International Affairs: The Saar Plebiscite. *The American Political Science Review*. (2), 275-282. doi:10.2307/1947508
- Prinz, C.(2015). *Die Saarabstimmung 1935*. Deutsches Historisches Museum, Berlin.
- Rachwał, G. (2018). Press of the German Minority in Poland in 1989-2017. *Social Communication*, 4(1), 64-76.
- Ragab, N. J., & Koch, K. (2019). The Palestinian Diaspora in Germany. *Palestine-Israel Journal of Politics, Economics, and Culture*, 24(3/4), 144-154.

Reinhard, R. (1935). Zur Saarabstimmung am 13. Januar 1935. *Geographische Zeitschrift*, 41(2. H), 49-55.

Römhild, R. (1994). Staying or Leaving? Experiences and Expectations of the German Minority in the Former Soviet Union. *Anthropological Journal on European Cultures*, 3(1), 107-121.

Russell, Frank (1951). *The Saar Battleground And Pawn*. (Ed.). Palo Alto, California: Stanford University Press.

Sandler, W. (2012). Here Too Lies Our Lebensraum: Colonial Space as German Space. Ed. Claus-Christian W. Szejnmann and Maiken Umbach. In *Heimat, Region, and Empire* (pp. 148-165). London: Palgrave Macmillan.

Shirer W.L.(2011). *The Rise and Fall of the Third Reich: A History of Nazi Germany* Oct 11, 2011

Scriba, A.(2014). Das NS-Regime. Deutsches Historisches Museum, Berlin

Søndergaard, B., & Byram, M. (1986). Pedagogical Problems and Symbolic Values in the Language Curriculum-the Case of the German Minority in Denmark. *Journal of Multilingual & Multicultural Development*, 7(2-3), 147-167.

Swanson, J. C. (2006). Nation, Volk, Minderheit, Volksgruppe: Die deutsche Minderheit in Ungarn in den Begriffskämpfen der Zwischenkriegsära. *Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung*, 55(4), 526-547.

Sword, K. (1999). From Ethnic Cleansing to Ethnic Resurgence: The German Minority in Poland, 1945–95. Ed. Roger Bartlett and Karen Schönwälder. In *The German Lands and Eastern Europe* (pp. 238-259). London: Palgrave Macmillan.

Szelényi, B. A. (2007). From Minority to Übermensch: The Social Roots of Ethnic Conflict in the German Diaspora of Hungary, Romania and Slovakia. *Past and Present*, 196(1), 215-251.

Thoene, U. (2014). Weimar Germany's Foreign Policy and the Protection of Minorities: The Case of the German Minority in Poland. *Historia Caribe*, 9(25), 39-70.

Tutsak, A. (2017). Hitler Almanya'sının yayılmacı Politikası ve İkinci Dünya Savaşı (1932-1945) . *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* ,63)190-208. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abuhsbd/issue/35955/403518>

Tseligka, E. D. (2020). Greek Diaspora in Germany: Church as the Ecclesia's Forerunner and Point of Reference. Ed. Giuseppe Giordan and Siniša Zrinščak. In *Global Eastern Orthodoxy* (pp. 241-258). Cham: Springer.

Uhl, K. (2013). The Ideal of Lebensraum and the Spatial order of Power at German Factories, 1900–45. *European Review of History: Revue europeenne d'histoire*, 20(2), 287-307.

UNECE (2019). The United Nations Economic Commission for Europe. Case Study Saar Region https://unece.org/fileadmin/DAM/energy/images/CMM/CMM_CE/BPG_AMM_Case_Studies/Case_Study_Saar_Region.pdf

Van der Goes van Maters, M. (1953). *The Future Position of The Saar: One Some Historical, Legal and Economic Aspects of the Saar Problem*. Council of Europe Consultative Assembly Fifth Ordinary Session Committee on General Affairs. Fourth Session Parf Rep. Strasbourg.

Vann, E. (1997). An Argument at the Monument Stone: Manipulation of Nationalist Linguistic Ideology in Identity Claims by the German Minority in Poland. *Anthropology of East Europe Review*, 15(1), 13-25.

Vardar, D. (1986). *Bireylerarası İletişim ve İletişim*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Basın Yayın Yüksek Okulu Radyo-TV ABD İstanbul.

Wambaugh, S. (1934). *Plebiscites in the Second World War*. Carnegie Endowment for International Peace. Washington.

Wambaugh, S. (1940). *The Saar Plebiscite, with a Collection of Official Documents*, Technical Adviser and Deputy Member of the Saar Plebiscite Commission. Cambridge Harvard University Press. <https://doi.org/10.1086/ahr/46.3.649>

Weinberg, M. (1998). Schutz der deutschen Minderheit in Polen nach den Weltkriegen. Ein Vergleich unter Berücksichtigung der aktuellen Rechtslage. *VRÜ Verfassung und Recht in Übersee*, 31(3), 416-418.

Wicherkievicz, T. S. (1995). Sociolinguistic Situation of the German Minority in Poland. *Tijdschrift voor Skandinavistiek*, 16(2), 133-143.

Woodruff D. S. (1989) Friedrich Ratzel and the Origins of Lebensraum. *German Studies Review*. Feb., 1980, Vol. 3, No. 1. pp. 51-68 The Johns Hopkins University Press on behalf of the German Studies Association

